

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af *Diamanten*, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>.

Bøger og bibliotek

Det Kongelige Bibliotek var vært for det 25. årsmøde i *CENL* (Conference of European National Librarians) 25.-27. september 2011, hvor nationalbibliotekarer fra 48 europæiske lande var inviteret.

På mødet diskuteredes

- Harmonisering og innovation af national politik på biblioteksområdet
- Implementering af ny teknologi på biblioteker
- Standardisering af datastruktur og grænseflader inden for europæiske netværk
- Bevaring og konservering af vigtige samlinger i Europa.

Mødet afholdtes i Landstingssalen, mens de sociale aktiviteter for en stor del fandt sted på Det Kongelige Bibliotek.

Efterfølgende, 27.-28. september 2011, afholdtes konferencen *Linked Worlds*, der beskæftigede sig med en situation, hvor data og digitale tjenester er allestedsnærværende. Hensigten var at få forskellige perspektiver på samfundet,

som det kan se ud efter massiv digitaliseringsindsats på alle områder (objekter og processer). Der var tale om en generel tilgang til emnet og ikke en begrænsning til et bibliotekssynspunkt. En bred kreds af undervisere, forskere etc. drøftede den seneste forskning, bedste praksis og især visionerne for fremtidige udfordringer.

Det Kongelige Bibliotek på nettet

Edvard Grieg og Danmark

Den 11.-13. august 2011 afholdt det internationale *Grieg Society* en konference om den store norske komponist og hans forhold til Danmark.

Konferencen havde bl.a. programpunkter om hans forhold til Niels W. Gade, J.P.E. Hartmann og C.F.E. Horneman.

I den anledning digitaliserede Det Kongelige Bibliotek de mange nodemanuskripter fra Griegs egen hånd, som findes i bibliotekets samlinger. Der er tale om flere meget væsentlige værker fra Griegs oeuvre, fx klaversuiten *Holbergiana* (senere kendt som *Fra Holbergs Tid*), klaverstykkerne *Folkelivsbilleder* med det kendte ”Brudedefølget drar forbi”, *Den Bergtekne* for baryton, strygeorkester og to horn, en lang række berømte sange, bl.a. *Med en Primula veris* og sidst, men ikke mindst musikken til Henrik Ibsens *Peer Gynt*.

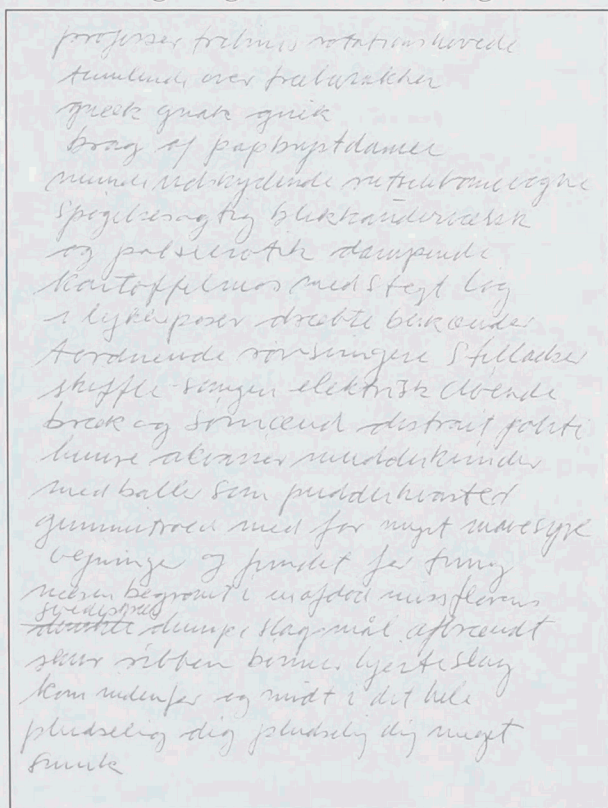
Grieg kom tidligt til København, hvor han mødte Niels W. Gade, dansk musiks dengang ukronede konge, og C.F.E. Hornemann, hans bedste ven gennem en menneskealder, og byen vedblev med at spille en stor rolle i hans liv, idet han i perioder havde den som sin base.

Rifbjerg-manuskripter på nettet

Klaus Rifbjerg afleverede i 1982 en stor del af sine breve, scrapbøger, manuskripter m.m. til Det Kongelige Bibliotek og har i de følgende årtier med jævne mellemrum deponeret yderligere dele af arkivet, der vil blive et af de største på biblioteket. Da det drejer sig om et 'levende' arkiv, er papirerne hverken færdigordnede eller registrerede i detaljer, og af samme grund kan de indtil videre ikke benyttes.

Men også før 1982 havde Håndskriftafdelingen ad andre kanaler erhvervet vigtige håndskrifter fra forfatterens tidlige produktion, som det fremgår af den netudgivelse af manuskripterne til nogle af hovedværkerne i det tidlige forfatterskab, som nu er påbegyndt.

I betragtning af Klaus Rifbjergs

Klaus Rifbjergs digtsamlinger *Konfrontation* og *Portræt* udkom i hhv. 1960 og 1963, men findes som manuskript i samme hæfte, der endvidere rummer nogle notater fra Klaus Rifbjergs studietid ved Københavns Universitet. Hæftet blev købt af forfatteren via Gyldendal i 1972. Her "professor Tribini ..." fra *Portræt*.

betydning for dansk litteratur og kulturdebat gennem de seneste mere end fem årtier kræver en sådan udgivelse ingen yderligere begrundelse, men den konkrete anledning er dels Klaus Rifbjergs udnævnelse som den første kronlevende enkeltforfatter til "Årets klassiker", dels hans 80 års fødselsdag i december 2011.

Klaus Rifbjergs *Den kroniske uskyld* fra 1958. Manuskriptet er blandt de papirer, Klaus Rifbjerg selv har afleveret til Det Kongelige Bibliotek.

I dette første udvalg er manuskriptet til romanen *Den kroniske uskyld* skrevet på maskine, mens manuskripterne til digtsamlingerne *Konfrontation*, *Camouflage*, *Portræt* og *Mytologi* alle er skrevet i hånden. Rækkefølgen af de enkelte digte svarer ikke til de trykte udgaver, og enkelte (dele af) digte er ikke medtaget på tryk, ligesom der er trykte digte, der ikke her findes som manuskript, men bortset fra det, er det iøjnefaldende, hvor relativt få rettelser og varianter især digtmanuskripterne indeholder, hvilket bekræfter Klaus Rifbjergs legendariske evne til i første omgang at ramme 'le mot juste'.

Nye teaterartikler

REX-basen *Artikler i Det Kongelige Teaters programmer* er blevet forøget med tre sæsoner: 2004-05, 2005-06 og 2006-07. Artiklerne fra programmer kan læses online, og det er muligt at søge på f.eks. forestilling, dramatikere eller artikelforfatter.

De nyoplagte artikler omfatter forestillinger som operaerne *Turandot* (Giacomo Puccini), *Odysseus* (Claudio Monteverdi),

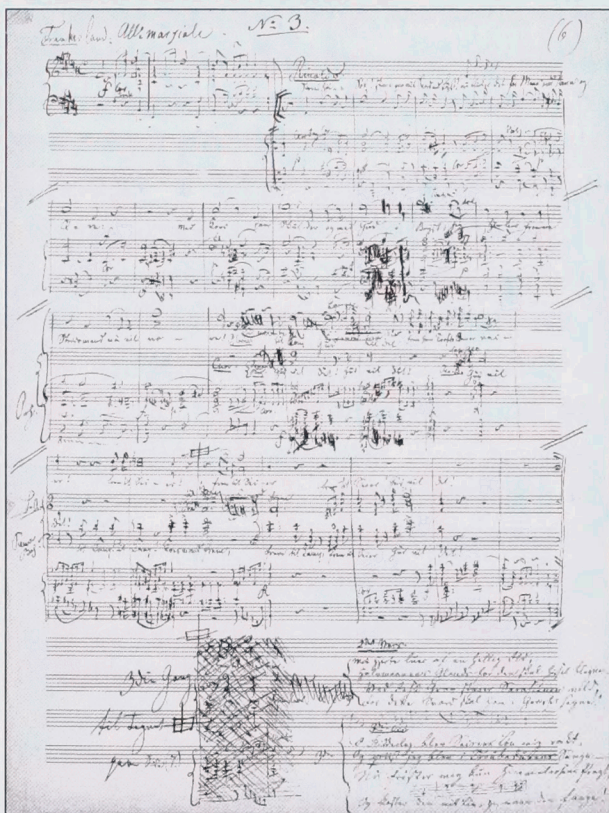
Stormen (Thomas Adés) og *Proces Kafka* (Poul Ruders). Dertil kommer balletter som *Etude* (Harald Lander og Knudåge Riisager), *Den lille havfrue* (John Neumeier og Lera Auerbach) samt en række Bournonville-forestillinger og endelig forskellige skuespil som *Mefisto* (Anders Paulin efter Klaus Mann), *Pinocchio's aske* (Jokum Rohde), *To kvinder* (David Hare), *Lille Eyolf* (Henrik Ibsen) og *Akvariefuglen* (Nikoline Werdelin).

Collinske nodemanuskripter online

Familien Collin i København har indskrevet sig i dansk kulturhistorie bl.a. gennem sit nære forhold til H.C. Andersen.

Jonas Collin (1776-1861), der var finansdeputeret, havde ved siden af sine talrige gøremål af økonomisk og samfundsmæssig art, nær forbindelse også med det københavnske kulturliv.

Et vidnesbyrd om dette er den manu-

Niels W. Gade: *Rinaldos Arie af Korsfarerne*. Skitse. Fra Jonas Collins manuskriptsamling.

skriptsamling indeholdende 38 musikautografer af hovedsagelig danske komponister, som netop er gjort online tilgængelig.

Samlingen er opbygget dels af Jonas Collin, dels af hans søn departementschef Edvard Collin (1808-1886) og dennes søn, zoologen Jonas Collin (1840-1905).

De umiddelbare omstændigheder omkring de enkelte musikstykker kendes ikke, men samlingen giver såvel et indtryk af Collin'ernes musikalske omgangskreds som et vue over dansk musik i 1800-tallet.

Udstillinger

Teit Jørgensen – Verdens Ende

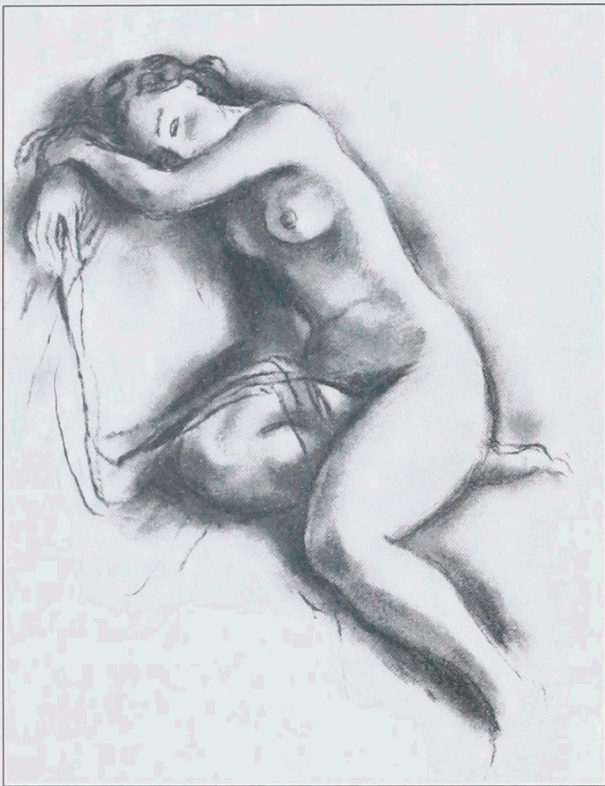
Fotografen Teit Jørgensen har flere gange rejst i Sydamerika, blandt andet sammen med Per Kirkeby. I 2005 rejste han dog alene gennem Patagonien, og det er billeder fra den rejse, der kunne opleves i Entrégalleriet. Teit Jørgensens fotografier er en hyldest til tomheden, ensomheden og de store åbne vidder i et område ved verdens ende.

Det Nationale Fotomuseum, Entrégalleriet, 17. august 2011 - 6. oktober 2011.

CROQUIS – den nøgne model i bladtegnernes streg

Hans Bendix, en af dansk bladtegnings allerstørste personligheder, udstyret med et unikt talent for at indfange den menneskelige krops form og bevægelser, holdt ved til det sidste med at tegne efter model.

”Man skal jo øve sig!” som den daværende 85-årige mester udtrykte det, og unge kollegaer hjalp ham op ad trapperne på Gl. Strand, hvor Journalistforbundet holder til og hvor man en gang om ugen

Kunstner: Ebbe Sadolin.

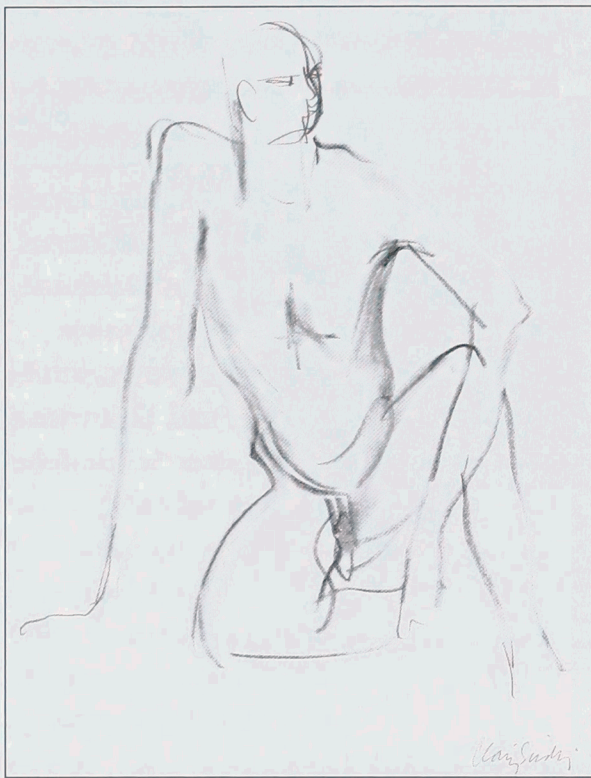
år efter år i vinterhalvåret efter lukketid indfandt sig og flyttede rundt på stole og borde i det smukke hovedbestyrelseslokale med udsigt til Thorvaldsens Museum og Christiansborg.

På skift indkøbtes ost og pølse og lidt god rødvin til modellen og de andre. Gamle Hans, som Hans Bendix blev kaldt, nød osten og vinen, men ikke mindst den unge model, som livligt poserede på gulvet eller på et par af hovedbestyrelsens borde.

Der blev faktisk arbejdet seriøst og koncentreret i et par timer og alle var alvorligt optaget af denne svære disciplin.

Disse "fingerøvelser" er nødvendige for at skærpe iagttagelsen og fortrolighed med den menneskelige krop. Hvordan hænger det hele sammen, hvordan er proportionerne og hvor fæstnes musklerne.

Modellen flytter sig rundt i et rytmisk bevægelsesmønster og fastfryser en bevægelse så snart den føles naturlig. Der tegnes løs og bakses med at fange rytmen og tyngden i kroppen. Få minutter, ind

Kunstner: Claus Seidel.

imellem dog 5 eller 10 minutters stillinger og modellen bevæger sig igen og finder en ny "rigtig" stilling – og nye problemer med at få styr på det hele begynder forfra. Forkortelsen i en arm eller et ben, der strækkes bagud, kan være noget af det sværeste, men skal studeres og øves igen og igen.

Resultaterne skal gerne skærpe tegnerens forståelse for kroppens proportioner, men også opøve iagttagelsen af naturen omkring sig. Der er en overensstemmelse mellem menneskekroppen og vores natur. Vi kommer af det samme og der er en fælles harmoni.

Udstillingen viste et flot udvalg af Bladtegnermuseets samling af croquistegninger. Fra Alfred Schmidt og Valdemar Andersen til bladtegnerne af i dag. Godt 25 tegnere var repræsenteret med tilsammen mere end 75 nøgenstudier. Et spænd over mere end hundrede år.

Bladtegnergangen og Udlånsbroen, 21. september - 26. november 2011.

De Dansk-Vestindiske Øer

I Småtrykssamlingen befinder sig en mæng-

PROF. ZULUMAN
THE ARMLESS
AND
LEGLESS MAN
Will give his WONDERFUL PERFORMANCE at the
PARISH HALL
FRIDAY NIGHT, SEPT. 17, 1915

YOU will witness that he will OPEN a Sealed Bot-
tle with a Corkscrew and Drink from it himself
with a Glass, Pitch Marbles, Roll Cigarettes and
Smoke them, Cut Stars from paper, Beat a Drum,
Play a Flute and he will Shave a man with a Razor.

Doors Open at 8.15. Performance Commences 8.30 p.m.
Tickets for Sale at the Door
Reserved Seats 25 Cents Back Seats 10 Cents.

Lithographed. Price, 50 Cents. D. W. T.

de materiale,
som omhandler
det tidligere
Dansk-Vestin-
dien. Et udpluk,
fra kongelige
forordninger til
Prof. Zuluman's
enestående fore-
stilling, vistes på
udstillingen.

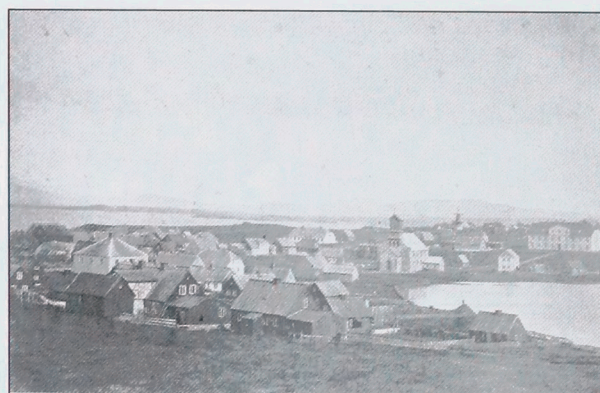
Oktagonen,
september - 30.
december 2011.

To islandske jubilæer

Det Kongelige Bibliotek fejrede 200-året
for Jón Sigurdsson og 100-året for opret-
telsen af Islands Universitet.

Jón Sigurdsson var den centrale skik-
kelse i den nationale vækkelse på Island i
midten af 1800-tallet, hvor Island gik fra
at være regnet som en dansk provins til at
være et folkesamfund, der mere og mere
bevidst stræbte imod at gøre sit eget parla-
ment, Altinget, til en virkelig og uafhængig
lovgiver for Island.

Jón Sigurdsson blev født i 1811 i
Vestfjorderområdet i Island og kom i 1833
til København for at studere. Han arbej-
dede samtidig på Den Arnamagnæanske
Samling. I 1844 blev han imidlertid valgt til
det islandske Alting, hvor han havde sæde
resten af sit liv, og han beklædte formands-
posten i en årrække fra 1849. I 1851 var
han endvidere en frontfigur ved det na-
tionale møde (Þjóðfundur), hvor der blev
udtrykt modstand mod den nye danske
grundlov. Island anerkendte aldrig denne
grundlov, og i 1874 fik landet selvstyre
med hensyn til interne anliggender.

REIKIAVIK BY ISLAND.

*Reykjavik udviklede sig i sidste halvdel af det
19. århundrede fra en uanselig lille by til Islands
hovedstad, blandt andet takket være Jón Sigurdssons
(1811-79) indsats for at vække islændingene til
national selvbevidsthed. – Lidt til højre for midten
ses Reykjaviks Domkirke, hvor det senere national-
bibliotek først havde hjemme på kirkeloftet. Billedet
er fra før 1880/81, hvor den nye Altingsbygning blev
opført umiddelbart op til domkirkebygningen.*

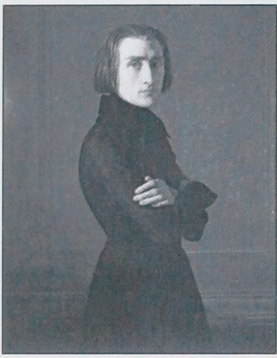
Jón Sigurdsson boede meget af sit liv i
Danmark, men havde omfattende kontakt
med Island, bl.a. gennem publikationer og
ikke mindst gennem hans og Ingibjörgs
hus, som fra 1852 dannede rammen om
det islandske samfund i København. I
1966 købte den islandske stat huset, som i
dag er islandsk kulturhus.

Ud over sin politiske rolle havde Jón
en central placering i tidens islandske og
danske kulturliv, var med til at indsamle
bøgerne til Islands Stiftsbibliotek (grund-
stammen i det nuværende Universitets- og
Nationalbibliotek), og var en drivende
kraft i arbejdet med de islandske håndskrif-
ter såvel som med indsamlingen af island-
ske folkeviser. Han havde her et vidtstrakt
samarbejde med Svend Grundtvig.

Dronningesalsmontrerne, september-
oktober 2011.

Franz Liszt

I anledning af 200 året for den ungarske
komponist Franz Liszts fødsel vistes en

Franz Liszt. Maleri af Henri Lehmann 1839.

plancheudstilling om komponistens liv og værker. Liszt besøgte bl.a. København på sine rejser. I 1841 lagde han den danske hovedstad ned med sine flotte koncerter og især åndrige og storslåede fremtræden.

Entregalleriet,

oktober 2011.

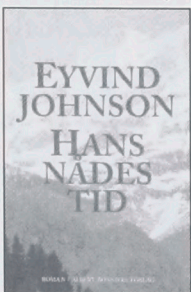
Norden i fokus

Norden i Fokus i København har til formål at styrke opmærksomheden og viden om Norden og det officielle nordiske samarbejde.

Norden i Fokus giver den nationale debat en nordisk vinkel. Der arrangeres seminarer og udstillinger om aktuelle emner indenfor politik, miljø, erhvervsliv og kultur.

Norden i Fokus findes i alle de fem nordiske hovedstæder.

Da Nordisk Råds kulturpriser uddeltes i København i november 2011, kunne man forskellige steder i byen opleve dokumentarfilm og spillefilm, møde instruktører og filmskabere, høre eksperimenterende koncerter. Der var nyskabende litteraturarrangementer med mulighed for at møde forfattere og digtere.

Den første modtager af Nordisk Råds Litteraturpris var svenske Eyvind Johnson i 1962, for Hans nådes tid.

Det Kongelige Bibliotek lagde lokaler til en udstilling i anledning af 50-året for uddelingen af den første nordiske litteraturpris. Udstillingen indgik i Kulturfestivalen TING.

Entregalleriet, oktober-november 2011.

Islandsk

forfatterportrætudstilling

Udstillingen viste portrætter i tekster og billeder af 23 repræsentanter for nutidens islandske forfatterscene og eksponerede den blomstring, der har kendetegnet islandsk litteratur i de senere år.

Udstillingen er arrangeret af den islandske ambassade i Danmark i samarbejde med Det Humanistiske Fakultetsbibliotek.

Det Humanistiske Fakultetsbibliotek, fra 7. november 2011.

”Det kvindelige blik” – portrættegninger af Ellen Gabriel

Udstillingen præsenterede en ung, kvindelig bladtegner, der havde sit virke i en ganske kort periode, blot fem år, fra 1930-1935, hvor hun var fast knyttet til det nu hedengangne *Dagens Nyheder*.

Hendes virke var portrættegningen, og her udfoldede hun sig blomstrende, med et talent og en styrke, som set i bladtegningens historie placerer hende som en markant personlighed og en virkelig stor bladtegner.

Ellen Gabriel (1910-1990) var blot 20 år gammel, da hun trådte ind på *Dagens Nyheders* redaktion og fik – som en af de meget få kvindelige bladtegnere, fast arbejde. Hun blev sendt i marken og tegnede til interviews og alle tænkelige begivenheder, hvor portrættering og fastholdelse af det menneskelige kontrafej var relevant og bibringende for det agtværdige og konservative dagblads læsere.

Hun viste hurtigt et stort overskud i sin tegnekunst og foldede sig ud i avisen som en stor, kvindelig portrættegner. Blandt datidens bladtegnere ses kun ganske få kvindelige udøvere; foruden

Kirsten Kjør (1893-1985), dansk maler, tegnet af Ellen Gabriel.

Ellen Gabriel havde navne som Gerda Ploug Sarp, Sys Gauguin og Kamma Svensson. Ellen Gabriels produktion er stor set i lyset af de blot fem år, hun virkede som bladtegner. Hun var blevet gift samme år, som hun indledte sin karriere. Efter fem år i ægteskabet var hun blevet mor til lige så mange børn og besluttede derfor at stoppe sin ellers så lovende fremtid som bladtegner. Et stort talent blev lagt på hylden.

Ellen Gabriel kunne opleves med et lille, håndplukket udvalg af de mange tegninger, museet for få år siden modtog fra hendes familie.

Bladtegnergangen 12. december 2011 – 25. februar 2012.

Foredrag

Foredragsrække

Nobelprisen – Kunsten at tænke stort!

Efterårets foredragsrække satte fokus på en række legendariske Nobelprismodtagere, skabelsesprocessen bag de store resultater og diskussionerne, der altid følger uddelingen af verdens mest prestigefyldte pris.

Nobels fredspris

mandag 10. oktober 2011

Ellen Gabriel havde navne som Gerda Ploug Sarp, Sys Gauguin og Kamma Svensson.

Ellen Gabriels produktion er stor set i lyset af de blot fem

Yasser Arafat, Al Gore og Barack Obama er nogle af de kontroversielle modtagere af Nobels fredspris.

Alfred Nobel stillede i sin tid følgende krav til fredsprisvinderne: man skulle have virket ”mest eller bedst for folkenes broderlige forening og afskaffelse eller reduktion af arméer samt oprettelse og udbredelse af fredskongresser”.

Tre dage efter, at prisen uddeltes i 2011, diskuteredes prisen, dens aktuelle modtagere og der rejstes debat om hvorvidt tidligere prismodtagere faktisk levede op til anerkendelsen.

Ved international redaktør Michael Jarner, dagbladet *Politiken*.

Selma Lagerlöf

Nobelprisen i litteratur

mandag 7. november 2011

Selma Lagerlöf fik som den første kvinde Nobelprisen i litteratur i 1909.

Med store værker som *Gösta Berlings saga* (1891), *Jerusalem* (1901-02) og *Nils Holgersens forunderlige rejse gennem Sverige* (1906-07) har hun skabt sig et betydeligt kunstnerisk eftermæle.

Lagerlöf blev det første kvindelige medlem af det Svenske Akademi.

Hendes politiske engagement har også skabt ekko gennem tiden. Lagerlöf kæmpede bl.a. for stemmeret til kvinder,

*Selma Lagerlöf (1858-1949), vandt en skrivekonkurrence med romanen *Gösta Berlings saga*, som blev udgivet i 1891. Den fik en blandet modtagelse, og først efter en positiv anmeldelse af Georg Brandes i 1893, da romanen udkom på dansk, slog bogen også igennem i Sverige.*

og under nazismen hjalp hun tyske intellektuelle og kunstnere med at flygte.

Under Vinterkrigen forærede hun sin nobelpris-medalje til den finske regering for at hjælpe Finland økonomisk.

Ved professor i litteraturvidenskab Louise Vinge, Lunds Universitet og viceordfører i Selma Lagerlöf-selskabet.

John Forbes Nash

Nobelprisen i økonomi

mandag 28. november 2011

John Forbes Nash er et enestående matematisk talent, der fik Nobelprisen i økonomi i 1994 efter fem tvangsindlæggelser for paranoid skizofreni.

Nash' videnskabelige bidrag ligger inden for den suverænt rationalistiske spilteori, men i sit eget liv har han haft store problemer med rationaliteten.

Den prisvindende film *A Beautiful Mind* fra 2001 er inspireret af John Nash' liv.

Ved professor Jan Philip Solovej, Københavns Universitet, Institut for Matematiske Fag.

Marie Curie

Nobelprisen i fysik og kemi

mandag 12. december 2011

Marie Curie opdagede to radioaktive grundstoffer og modtog to Nobelpriser.

Hun var en pioner på flere områder: Hun var den første kvinde, der fik tildelt en Nobelpris, nemlig i fysik i 1903 for

udforskningen af radioaktivitet, men også den første person, der fik to priser. Den anden modtog hun i kemi i 1911.

Marie Curie (1867-1934).

Hun var desuden den første kvinde, som underviste og blev professor ved universitetet Sorbonne i Paris.

Hun døde af leukæmi og var også stærkt plaget af andre sygdomme, hvis årsag kan føres tilbage til et forskningsarbejde i spartanske omgivelser uden særligt kendskab til de sundhedsmæssige skadevirkninger af elektromagnetisk (røntgen-) og ioniserende stråling.

Ved Preben Hartmann-Petersen, kemiker og forfatter til bl.a. *Marie Curie og hendes nærmeste familie* (2003).

Foredragsrække

Kampen om den kolde krig i Danmark

Den kolde krig sluttede for mere end 20 år siden, men kampen om hvordan dens historie skal skrives, fortsætter med uformindsket styrke, også i Danmark.

Senest har udgivelsen af leksikonet *Den kolde krig og Danmark*, Gad 2011, vakt stærke meninger. Debattører, politikere og historikere har været i medierne og givet deres bud på, hvordan Danmarks historie under den kolde krig skal opfattes.

Divergenserne er store. Ikke alene politiske holdninger, men også fundamentale spørgsmål om, hvordan Danmarks rolle i de år overhovedet skal opfattes, har delt vandene.

Endelig har der været en faglig-videnskabelig uenighed om, hvordan dele af det historiske kildemateriale kan anvendes på forsvarlig vis.

I foredragsrækken kom nogle af de medvirkende i debatten og fremlagde deres syn på helt centrale temaer.

Postdoc, ph.d. Rasmus Mariager, Københavns Universitet, tidl. Det Kongelige Bibliotek, var ordstyrer.

Kulturens kolde krig

tirsdag 25. oktober 2011

Lektor, dr.phil. Palle Roslyng-Jensen, Københavns Universitet og forfatter og kritiker, professor Hans Hertel tog forskellige aspekter af den kulturelle koldkrigs-konflikt op. De kom bl.a. ind på den rolle, Danmarks Radio spillede, og litteratur og kunst, der blandede sig i den kolde krig.

Kampen om den kolde krig

onsdag 17. november 2011

Paneldiskussion mellem historikerne professor, ph.d. Thorsten Borring Olesen, Århus Universitet og professor, dr.phil. Bent Jensen, Syddansk Universitet samt chefredaktør på *Politiken*, dr.phil. Bo Lidegaard.

Truslen fra øst

torsdag 8. december 2011

Debat mellem ph.d. Regin Schmidt, lektor på Saxo-Instituttet, Københavns Universitet, forfatter og tidligere ansat og medlem i PET-Kommissionen, og mag.art. Svend Aage Christensen, forsker og historiker ved DIIS.

International forfatterscene

Emmanuel Carrère

Frankrig

tirsdag 27. september 2011

Den franske forfatter Emmanuel Carrère (f. 1957) er et stort navn i Frankrig. Han har udgivet en række prisbelønnede bøger og er en højt estimeret filminstruktør.

Han har stået bag filmatiseringer af flere af sine værker, både som filminstruktør og manuskriptforfatter, hvoraf

La Moustache (bog 1986, film 2005) opnåede stor international succes.

På romanfronten var han i 2011 aktuel i Danmark for anden gang med den halvbiografiske roman *Andre liv end mit* (*D'autres vies que la mienne*, 2009).

Værket sætter store eksistentielle spørgsmål i spil som: Hvornår har et liv været lykkeligt? Og kan sorg give forløsning?

På International Forfatterscene talte han om *Andre liv end mit*, om tab og at turde sige ja samt om at bruge filmens sprog til at formidle sine historier.

Arrangeret i samarbejde med forlaget Tiderne Skifter.

Philippe Claudel

Frankrig

torsdag 13. oktober 2011

Philippe Claudel (f. 1962) er en af Frankrigs store forfattere og filminstruktører. Han er med sin kunst inden for begge genrer en vigtig figur i fransk kulturliv.

Gennemgående for Philippe Claudels forfatterskab er de gribende beskrivelser af livets barskhed med et sprog, der roses for at være så smukt, at det står i skærende kontrast til de barske omstændigheder, værkerne udspiller sig i. Hans skarptegnede konturer og metaforer bruges så effektivt, at de bryder de triste fortællinger og løfter dem op.

Philippe Claudel arbejdede før sin forfatterkarriere med at undervise handikappede og fængselsindsatte i fransk. Om sin tid som underviser i fængslet har han til avisen *The Independent* udtalt:

”I gave up all my simple opinions

about people, about guilt, about the necessity to judge others ... it would have been impossible for me to write a novel like this one or *Grey Souls*, to make a movie like *I've Loved You So Long*, if I hadn't been in jail".

Romanen, han henviser til i citatet, er *Brodecks rapport*, som udkom på dansk i 2009.

I efteråret 2010 udkom *L'Enquête* (dansk oversættelse 2011

Efterforskningen på Forlaget Arvids), som er inspireret af en række selvmord i en fransk virksomhed. En efterforsker ansættes til at opklare årsagen til selvmordene, men begynder hurtigt selv at udvise tegn på mental ubalance. Han prøver at få skrevet sin rapport, mens tingene

falder fra hinanden, og han opsluges af virksomheden, hvor farceagtige og uhyggelige begivenheder afløser hinanden.

L'Enquête har modtaget Den Franske

Bogcafés læserpris i 2011. Og det var denne roman, sammen med referencer til hans øvrige værker, Claudel talte om, da han var gæst på International Forfatterscene.

Arrangementet blev til i samarbejde med Forlaget Arvids, Den Franske Bogcafé og Det Franske Institut.

Sofi Oksanen Finland

lørdag 12. november 2011

Sofi Oksanen (f. 1977) er finsk forfatter, født af en estisk mor og finsk far.

Hendes første roman i dansk oversæt-

telse er *Renselse* (finsk *Pubdistus*) og blev i 2010 belønnet med Nordisk Råds Litteraturpris.

Hun debuterede i 2003 med *Stalins køer* (finsk *Stalinin lehmät*).

Den store nordiske forfatter var gæst på

International Forfatterscene i anledning af 20-års jubilæet for BogForum. En række litterære og musikalske navne dukkede op på scenen rundt om Oksanen, som var aftenens absolutte hovedperson. Hun blev interviewet på scenen, og der blev læst op fra hendes forfatterskab. Derudover kunne man opleve skuespiller Ellen Hillingsøe, forfatter og kunstner Mette Moestrup, DJ Rasmus Schack og mange flere.

Arrangementet blev til i samarbejde med BogForum og Rosinante&Co.

Sara Stridsberg (Sverige), Naja Marie Aidt (Danmark), Sjón (Island)

mandag 31. oktober 2011

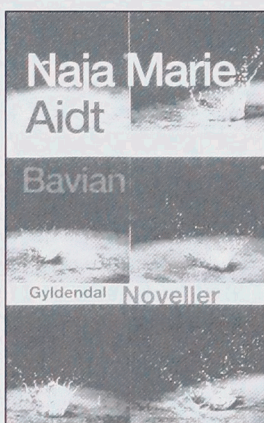
Da Nordisk Råds Litteraturpris blev uddelt til islandske Gyrdir Elíasson i København 2. november 2011 på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, var det samtidig en markering af prisens 50 års jubilæum. Det fejrede Det Kongelige Bibliotek og Nordisk Råd med et festfyrvær-

keri af en International Forfatterscene.

Det blev en aften i den nordiske litteraturstegn, hvor nogle af de seneste års vindere af Litteraturprisen kunne opleves på scenen i samtale.

Interviewer og

ordstyrer var Klaus Rothstein, journalist på *Weekendavisen* samt redaktør og studievært på *DR P1*.

Sara Stridsberg (Sverige) vandt Nordisk Råds Litteraturpris i 2007 for *Drömfakulteten* (dansk: *Drømmefakultet*).

Naja Marie Aidt (Danmark) modtog prisen året efter i 2008 for novellesamlingen *Bavian*.

Sjón (Island), hvis fulde navn er Sigurjón B. Sigurðsson, vandt prisen i 2005 for romanen *Skugga-Baldur* (dansk: *Skygge-Baldur*).

Nordisk Råd uddeler hvert år en literaturpris, en musikpris, en filmpris og en natur- og miljøpris.

Arrangeret i samarbejde med C&K Forlag, Gyldendal og Norden i Fokus.

Operaintroduktion

Così fan tutte

mandag 3. oktober 2011

Mozarts tre kendteste operaer blev lavet i et frugtbart samarbejde med hofdigteren Lorenzo da Ponte. Sæsonen 2010/11 opførte Det Kongelige Teater den sidste i dette trekløver, *Così fan tutte*. Chefformidler Nila Parly, Det Kongelige Teater, fortalte om operaens handling og opførelse.

Med opsætningen af *Così fan tutte* bliver det første gang, at en af Mozarts operaer

Teaterplakat fra uropførelsen i 1790 på Burgtheater i Wien.

opføres i Operaen på Dokøen. I opsætningen lagde den populære instruktør Guy Joosten mere vægt på den alvorlige side af kærlighedens veje og vildveje end de komiske elementer, som operaen også bærer.

Teaterpremiere 11. oktober 2011.

Operaen *Livlægens Besøg*

mandag 14. november 2011

Det Kongelige Bibliotek erhvervede i 2010 partituret til operaen *Livlægens besøg*, der er baseret på P.O. Enquists bestseller om Christian 7. og hans livlæge Struensee. Musikken er skrevet af komponisten Bo Holten (f. 1948), og operaen blev 2010 sat op på Holmen. Det blev så stor en succes, at den også i 2011 var at finde på plakaten på Det Kongelige Teater.

I den forbindelse lavede Det Kongelige Bibliotek et arrangement, hvor man kunne høre anmelder ved *Politiken* Thomas Michelsen i samtale med Bo Holten om operaen.

Bo Holten har tidligere skrevet om hensigten med musikken i *Livlægens Besøg*, og her fortæller han bl.a., at tydelighed har været en ledetråd i hans musikalske arbejde med operaen. Væsentligt for ham har det bl.a. været, at musikken skulle understøtte teksten, så man tydeligt kan

høre hvad sangerne synger.

Se også de to artikler om operaen i dette tidsskrifts 23. årg. nr. 4, 2010.

Cavalleria rusticana og Bajadser

mandag 5. december 2011

Selvom de to italienske operaer *Cavalleria rusticana* og *Bajadser* er skrevet som to selvstændige værker og af hver sin komponist (Mascagni og Leoncavallo), er de blevet et fast makkerpar i operalitteraturen. Nila Parly fra Det Kongelige Teater fortalte om grunden til dette – og om handlingen og solisterne bag opsætningen.

Hvorfor er de to operaer blevet til et uadskilleligt makkerpar? De handler begge om kærlighed, jalousi og had. Og i begge historier bliver kærlighedens had endda så voldsomt, at det fører til drab.

Cavalleria rusticana er iscenesat af Kasper Holten, mens iscenesættelsen af *Bajadser* er skabt af Den Norske Operas chef, Paul Curran.

Cavalleria rusticana er en historie om kærlighedens forviklinger. Turridu er årsag til hele miseren: Før Turridu drog i krig, trøstede han sig nemlig med Santuzza, fordi hans tidligere forlovede, Lola, havde giftet sig med Alfio. Men da Turridu vender hjem fra krig, fornemmer Santuzza, at Turridu igen er interesseret i Lola. Santuzza forbander derfor Turridu og fortæller

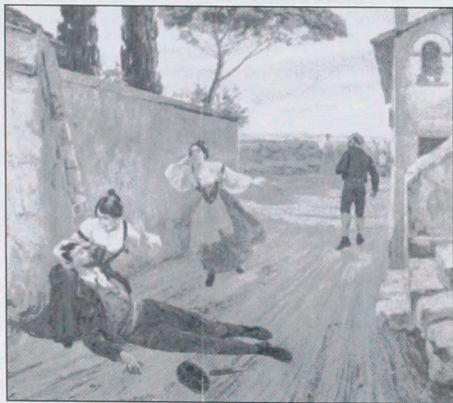

Illustration fra en tidlig udgave af Giovanni Vergas novelle *Cavalleria rusticana*, som operaen bygger på.

den intetanende Alfio, at Lola er ham utro med Turridu. Alfio sværger med det samme hævn, og det kommer til en knivduel mellem Turridu og Alfio.

Bajadserne kommer til byen! De lever som gøglere og inviterer byens folk til forestilling. Forestillingen handler om, hvordan Bajads overrasker sin kone i soveværelset med en smuk ung kavaler, og dermed bliver til grin. Teaterstykket bliver i løbet af aftenen

Den først udgave af Pagliacci (Bajadser) udgivet af E. Sonzogno, Milano, 1892.

til virkelighed; Nedda, som er gift med gøglertruppens leder, Canio, er nemlig ved at planlægge at flygte senere på aften, naturligvis ikke med sin ægtemand Canio, men med en anden af truppens mænd, Silvio.

Teaterpremiere 12. december 2011.

Salon i Diamanten

Den livsvigtige kunst!

mandag 24. oktober 2011

Er kunst blevet til noget, vi kun gør i 3. halvleg? Hvorfor taler vi ikke om kunst som noget, der vil samfundet noget? Og skal den det? Og har vi for meget ligegyldig kunst i dette land, fordi vi støtter de forkerte og støtter for meget?

Lotte Hansen ledede debatten mellem: Pernille Rosendahl, sanger og ene halvdel af *The Storm* samt dommer i X Factor på DR1; Morten Hesseldahl, direktør for DR Kultur og medstifter af tænketanken CEP-OS; Lars Romann Engel, teaterinstruktør

og leder af HamletScenen i Helsingør; Tue Byskov Bøtkjær, chef for HR, IT og Kommunikation hos Foss samt formand for Det Centrale Handicapråd.

Er familien blevet et helligt ideal?

torsdag 24. november 2011

Er familielivet i virkeligheden ikke blot navlebeskuende, selvdyrkende og ekskluderende? Har vi skabt en etik, der går ud på, at vi udretter nok, hvis vi bare elsker de allernærmeste?

Lotte Hansen ledede debatten mellem Maria Sveland, journalist og forfatter til bl.a. bestselleren *Bitterfjissen* (dansk 2008). Maria Sveland har netop skabt stor debat i Sverige med antologien *Happy happy - en bok om skilsmässor* (2011) og Finn Korsaa, psykolog og debattør.

Han skabte stor diskussion med udtalelsen om, at forkert opdragelse er en væsentlig årsag til at drengene bliver usikre og urolige og at overdiagnosticering af ADHD ofte hænger sammen med forældrenes misforståede opfattelse af forælderrollen.

Et øieblik

Scenen for levende litteratur

De unge og de tunge

Samtale mellem to forfattere om deres forfatterskaber og oplæsning af deres værker.

Eva Tind Kristensen og Pia Tafdrup

torsdag 27. oktober 2011

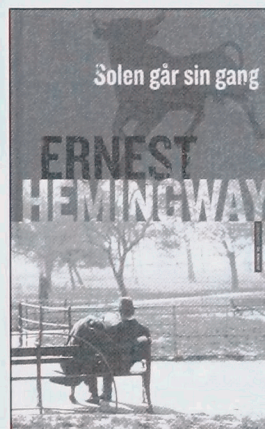
Kristina Stoltz og Kirsten Thorup

torsdag 17. november 2011

Brown Bag Lectures

– til frokost med Hemingway, Dante og Tolstoj

Der var igen mulighed for at blive introduceret for de hovedværker, man måske altid har villet læse, men ikke lige har nået. Bøger alle taler om, men kun de færreste har læst.

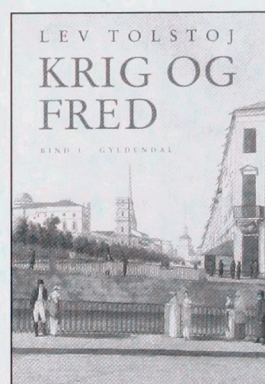
mandag 7. november 2011

Kulturanmelder

Bo Tao Michaëlis, *Politiken*, om Ernest Hemingways *Solen går sin gang*, 1926.

tirsdag 8. november 2011

Lektor Hanne Roer, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet, om Dante Alighieris *Den guddommelige komedie*, skrevet i mellem 1307 og 1320.

fredag 11. november 2011

Ph.d. og oversætter Mette Dalsgaard om Lev Tolstoj's *Krig og fred*, 1869.

Serien var en del af litteraturfestivalen *København Læser*.

Andre arrangementer

Overalt er en danseplads

Søren Kierkegaard Show

mandag 12. september 2011

En komisk oplevelse i Den Sorte Diamant om et dødsens alvorligt Søren Kierkegaard-tema: At leve livet fuldt og helt – med uendelig fantasi, uendelig åndelig frihed og uendelig lidenskab – i dagligdagens konkrete begrænsninger.

Claus Damgaard gav, i samspil med dukken Søren Sok, en levende oplevelse af, hvordan Kierkegaards både ekstremt alvorlige og ekstremt humoristiske forfatterskab kunne anvendes i praksis i 2011. Forudgående Kierkegaard-kendskab var ingen forudsætning.

9/11 – Da Danmark gik i krig

mandag 12. september 2011

Konference om den danske krigsdeltagelse i Afghanistan og fremtidens danske sikkerhedspolitik.

Den 11. september 2011 var det 10 år siden, at terrorister angreb USA. Center for Militære Studier arrangerede i den anledning en konference, der bevægede

Tora Bora-bjergene i Afghanistan blev først og fremmest kendt i den vestlige verden, fordi Osama bin Laden mentes at have opholdt sig der i tiden lige efter terrorangrebet den 11. september 2001.

sig fra oplæg om de sidste ti års krig, hvor Danmark har kæmpet skulder ved skulder med USA og Storbritannien, til fremtidens krige og strategier.

Program: Tale ved forsvarschef, general Knud Bartels.

'Danmark i krig'. Oplæg og debat ved forskere fra Center for Militære Studier; Professor Mikkel Vedby Rasmussen, seniorforsker Henrik Ø. Breitenbauch, forsker Kristian Søby Kristensen og forsker Lars Bangert Struwe.

Debat med forsvarspolitikere Hans Christian Thoning (V), John Dyrby Paulsen (S), Holger K. Nielsen (SF) og Søren Espersen (DF).

Konferencen var arrangeret i et samarbejde mellem Det Kongelige Bibliotek, Statens Forsvarshistoriske Museum og Center for Militære Studier.

Students Only!

Semesterstartfest 2011

fredag 16. september 2011

For tredje år i træk inviterede *Students Only!* til semesterstartsfest, med en spektakulær blanding af klassisk og elektronisk musik, nye danske live-navne, poesi, lydkunst og visuals. Programmet bød bl.a. på det fremadstormende nye danske pop-navn NABIHA, det erfarne elektronikwunderkind Mike Sheridan (dj-set), den danske electronicamusiker Taragana

Pyjarama, dansk rocks grand old man, Sort Sols Steen Jørgensen, den nørrebro-ske undergrunds hip-hop-håb KIDD, elektronika-produceren RUMPISTOL, de to unge elektroniske talenter Soffie Viemose og FLAG WHITE samt den internationalt anerkendte lydkunstner Jacob Kirkegaard.

Alt sammen rammet ind i den persiske sufi-poet Rumis univers af kærlighed, visdom og indsigt.

Kulturnat 2011

fredag 14. oktober 2011

Det Kongelige Bibliotek slog dørene op til en aften med performance af *Hotel Pro Forma*, udstillingsomvisninger, foredrag, mad og vinbar. Alle bibliotekets centre og afdelinger var åbne, og forskningsbibliotekarerne fremviste skatte fra samlingerne.

Bevaringsafdelingen havde hele aftenen et arbejdende værksted, hvor bibliotekets håndbogbindere og konservatorer fremstillede pergament, og gennem hele kulturnatten løftede Diamantens eksperter sløret for Diamantens hemmeligheder og viste rundt bag kulissen i de forskellige afdelinger.

Der var omvisninger i de aktuelle udstillinger: i Det Nationale Fotomuseums *In a lonely Place* af den verdensberømte amerikanske fotokunstner Gregory Crewdson, den kulturhistoriske udstilling *Det Største og Det Mindste* samt bladtegnerudstillingen *Croquis – den nøgne model, i bladtegnernes streg*.

To gange i løbet af aftenen viste Hotel Pro Forma performancen *Oktobernat* og a capella-koret *Doo Wop* fortolkede sange af navne som Alicia Keys, Michael Jackson, Tina Dickow og Duffy.

Udenfor på Søren Kierkegaards Plads stillede *Københavns Aktive Kanonérer* kanoner op langs kajen og affyrede salutter hele aftenen.

For første gang holdt Det Humanistiske Fakultetsbibliotek åbent på kulturnatten. *Litteratur er stemmer*, og det var temaet for aftenens arrangementer:

Under rundvisninger kunne publikum

- høre oplæsning på originalsprogene
- og gætte hvad der bliver læst op af.
- høre lydmontager forskellige steder

på biblioteket produceret af elever på LARM – uddannelsen, IKK – bl.a. fra en sportsplads, stemmer af børn der endnu ikke har et sprog, det politiske sprog, sprog og identitet

- se teater: en monolog baseret på Poes ”Tell-tale heart”.

Kildeudgaver og håndskrifter

17. Bogseminar

fredag 28. oktober 2011

Rækken af Det Kongelige Biblioteks årlige endagsseminarer med aspekter af bogens historie som tema begyndte i 1991. En lang række af seminarbidragene foreligger siden trykt i *Nordisk Tidskrift for Bok- og Biblioteksvæsen*, *Fund og Forskning i Det Kongelige Biblioteks Samlinger* og *Magasin fra Det Kongelige Bibliotek*.

I 2011 var som tema valgt ”Kildeudgaver og håndskrifter”. Bidragene var følgende:

Sebastian Olden-Jørgensen, lektor, ph.d., Saxo Instituttet, Københavns Universitet: *Hvad er en historisk kildeudgave? Et godt spørgsmål og nogle tidstypiske svar fra de seneste tre århundreder*.

Anders Leegaard Knudsen, ph.d., Diplomatarium Danicum, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab: *Diplomatarium Danicum*.

Anders Toftgaard, forskningsbibliotekar, cand.mag., Det Kongelige Bibliotek: *”Måske vil vi engang glædes ved at mindes dette”. Om Giacomo Castelvetros (1546-1616) bøger og*

håndskrifter i Det Kongelige Bibliotek.

Kristian Hvidt, fhv. folketingsbibliotekar, forskningsstipendiat, dr.phil., Det Kongelige Bibliotek: *Lis Jacobsen og Den store danske Ordbog 1915-55.*

Jesper Düring Jørgensen, fhv. forskningsbibliotekar og chefsikringsrådgiver, cand.phil., Det Kongelige Bibliotek: *Karl Larsen og udvandrerne. Værk og realityshow.*

Det 5. International Carl Nielsen Symposium på Det Kongelige Bibliotek

torsdag 3. - lørdag 5. november 2011

Symposiet beskæftigede sig både med de impulser, der udgår fra Carl Nielsen til hans omverden, og de impulser, som Carl Nielsen selv modtager udefra.

Programmet bestod dels af oplæg fra indbudte udenlandske og danske Nielsen-forskere, dels oplæg fra ældre studerende ved Københavns Universitet som en del af deres eksamens-meritering.

Symposiet arrangeredes i et samarbejde mellem Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet, Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Det Kongelige Bibliotek.

Doku-forpremiere + Q&A: 'Au Pair' Dokumania LIVE

torsdag 3. november 2011

Forpremiere og debat: Den nye danske dokumentar *Au Pair* fletter historierne om tre filippinske kvinders ophold i Danmark sammen til en kompleks fortælling om følelser og penge, hvor rig og fattig udnytter hinanden.

Nicole Horanyi & Heidi Kim Andersens film ser au pair-systemet i en global

helhed, hvor de gode intentioner er tæt forbundet med en daglig kamp for at overleve.

Arrangeret i samarbejde med DR 2 Dokumania.

Denne visning var en del af dokumentarfilmfestivalen CPH:DOX.

Jytte Hilden og hendes slotsholmfortællinger

tirsdag 15. november 2011

Jytte Hildens fortalte om Borgen, politikmennesker og arkitektur på magtens ø og der var mulighed for at stille hende spørgsmål omkring en verden fyldt med intriger, hemmeligheder og aftaler på tværs af gange.

Jytte Hilden kender magtens korridorer som sin egen bukselomme. Hun var i 16 år medlem af folketinget, minister en tredjedel af tiden for kultur og forskning.

Som den første kulturchef på Det Kongelige Bibliotek gjorde hun Den Sorte Diamant kendt vidt og bredt. I 2006 skrev hun en anderledes fotobog *SLOTSHOLMEN – magtens ø.*

På Slotsholmen ligger ruinerne af bisp Absalons borg. I 1167 kom han til

Slotsholmens mest imponante bygning, det første Christiansborg fra 1740, opført som residens for kong Christian 6. Slottets arkitekt var Elias David Häusser; det meste af indretningen stod dog Laurids de Thurah og Nicolai Eigtved for. Christiansborg var et prægtigt firflojet rokokopalads med ridebane og slotskirke. Slottet nedbrændte i 1794.

det lillebitte fiskerleje Havn. Siden blev der bygget et kongeslot. Her er en fornem ridebane, et hofteater, en kirke, en børs, et nationalbibliotek, et tøjhusmuseum, et rigsarkiv, gobeliner, rytterstatuer med meget mere. De mange bygninger vidner om dagens samfund og dets mange drømme gennem tiderne.

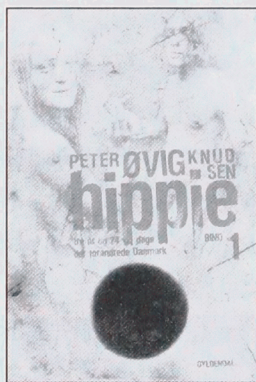
Peter Øvig Knudsen

Hippie

mandag 21. november 2011

Cavling-prisvinder Peter Øvig Knudsen fortalte om sit nye værk *Hippie*, der tegner store linjer op af Danmarks historie.

Første bind af i alt to bind udkom oktober 2011. Den følger hippiebevægelsen fra 1967 til kulminationen tre år senere i Thylejren.

”Efter Blekingegadebanden, som var fortællingen om den kommunistiske del af ungdomsoprøret, der næsten endte i terrorisme og i hvert fald i kriminalitet og vold, vil jeg skrive om den anden

side, nemlig hippierne, om kunstnerne, stofferne, kærligheden og musikken. Men når man går ned i historien, viser den sig at være præcis ligeså omfattende og kompleks som Blekingegadebanden,” siger Peter Øvig Knudsen.

Malthe Conrad Bruun

Manden der ville vise verden

onsdag 30. november 2011

Forfatteren Bjørn Bredal, tidligere domicileret forsker ved Det Kongelige Bibliotek, fortalte i samtale med Tore Leifer om sin nye bog om vores berømte landsforviste landsmand Malthe Conrad Bruun – i

hans andet fædreland, Frankrig, kendt som Malte-Brun.

I september 2011 udkom Bjørn Bredals monografi om Malthe Conrad Bruun (1775-1826), *Manden der ville vise verden – Malthe Conrad Bruun & Malte-Brun*.

Malthe Conrad Bruun, digter og bondesøn fra Thy (f. 1775), blev forvist fra den danske konges riger og lande år 1800, fordi han havde krævet sin ytringsfrihed og fornærmet enevælden. Han flygtede til Frankrig og begyndte et nyt liv i Napoleons Paris. Her uddannede han sig som geograf og blev berømt både som grundlægger af verdens første geografiske selskab, *La Société de Géographie*, og som forfatter til storværket *Précis de la Géographie Universelle* (Grundrids af den universelle geografi). Værket beskriver hele kloden i otte bind og var i 100 år den gamle verdens *Google Earth*.

Malte-Brun blev desuden som avis-redaktør og litteraturkritiker en af Paris' store kulturpersonligheder både under og efter Napoleon. Men han døde allerede 1826, 51 år gammel.

ATS Live 2011

onsdag 7. december 2011

Redaktørerne, Gorm Vølver og Ole Rasmussen, af Danmarks eneste daglige satirespalte, *Politikens 'At Tænke Sig'*, bød på en stærkt injurierende og umusikalsk gennemgang af årets begivenheder.

2011 har været et godt år med ny regering, adskillige sexskandaler og et afgørende gennembrud for sort-hvide ungarske film. Det afspejlede sig i årets show, hvor der også var gensyn med populære ATS-

figurer som gymnazielev Camilla Boezen, politihunden Rollo og borgmester Aage Nielsen fra Store Væmmelse Kommune.

ATS – At Tænke Sig – leverer et dagligt skud sjov, satire og underholdning om aktuelle og uaktuelle emner, blandt andet i form af ”hvæserbreve”, opdigtede interviews og konstruerede uddrag fra dagbøger. En gang om året udkommer en samling af årets ”spalter”.

liT.house

Det Humanistiske
Fakultetsbibliotek

Poesiens blå time

torsdag 8. september 2011

Lyriker Naja Maria Aidt i samtale med lektor og anmelder Lillian Munk-Rösing, Institut for Kunst- og Kulturvidenskab.

Dante, Den Guddommelige Komædie

torsdag 15. september 2011

Samtale mellem Jesper Hede, sekretariatsleder ved Det Humanistiske Fakultet, Hanne Roer, lektor ved afdelingen for Retorik og Morten Wendel Madsen, magisterkonferensskrivende. I samarbejde med Golden Days Festival.

Den arabiske rejse – rejsen fortsætter

i Fakultetsbiblioteket, hvor en række brown-bag sessions foretager punktnedslag i rejsen:

tirsdag 4. oktober 2011

Syrien – professor Jørgen Bæk Simonsen

torsdag 27. oktober 2011

Litterær event omkring Thorkild Hansens *Det lykkelige Arabien*. Med forfatter

Carsten Jensen og IT-chef og rejseleder Henrik Bilidt, som i en årrække har rejst i Carsten Niebuhrs fodspor.

torsdag 10. november 2011

Det Osmanniske

Rige, som Carsten Niebuhr så det
– lektor Mogens Pelt, Saxo Institutet

Den nye hybridlitteratur

torsdag d. 3. november 2011

Forfatter Merete Pryds Helle talte om genren og viste sin nye iPad roman.

Musik

DiamantEnsemblet:

Sydamerika-Spanien t/r

tirsdag 4. oktober 2011

Det unge supertalent Bjarke Mogensen spillede med DiamantEnsemblet i Astor Piazzollas *Suite Punta del Este* for akkordeon og kammerensemble og Manuel de Fallas *Koncert for cembalo og lille ensemble*. Musikken fra Argentina og Spanien blev kædet sammen af oplæsning af digte af Federico Garcia Lorca og tekster af den argentinske forfatter Jorge Luis Borges.

Derudover bestod programmet af Hector Villa-Lobos *Blåserkvintet*. Medvirkende: Bjarke Mogensen, akkordeon; Søren Johansen, cembalo; Michael Moritzen, oplæsning.

Koncerten var støttet af Siemens, Beckett-Fonden og Oticon Fonden.
Mediepartner: DR P2.

Vilde Frang i Diamanten

lørdag 8. oktober 2011

Vilde Frang, violin

Michail Liftis, klaver

Vilde Frang er aktuell med sin anden cd-udgivelse, indspillet i Dronningesalen i efteråret 2010. Koncerten bestod bl.a. af musik derfra.

Vilde Frang debuterede i en alder af blot 12 år med Oslo Symfoniorkester. Hun er i dag en anerkendt kunstner og har allerede bevist sin status på den internationale musikscene.

Program: Edvard Grieg: *Violinsonate* nr. 1 i F-dur; Béla Bartók: *Sonate for solo violin*; Isaac Albéniz (arr. Jascha Heifetz): *El Puerto and Sevilla* fra *Iberia Suite*; Richard Strauss: *Violinsonate* i E-mol.

Anne Marie og Carl Nielsens

Hæderspris

tirsdag 1. november 2011

Anne Marie og Carl Nielsens Hæderspris – i alt 1,8 mio. – gik i 2011 til komponisterne Thomas Agerfeldt Olesen og Finn Savery samt Den Danske Strygekvartet. DR UnderholdningsOrkestret opførte musik af de to prisvindende komponister og Den Danske Strygekvartet spillede musik af Carl Nielsen.

Thomas Agerfeldt Olesen (f. 1969) er uddannet cellist og komponist. Han søger ikke det spektakulære i sine kompositioner, men lægger sig i forlængelse af traditionen, dog altid med en subtil fornyelse i form af overraskende detaljer.

Finn Savery (f. 1933) har bevæget sig i et krydsfelt af flere stilarter. Det smitter af på hans kompositioner, der bevæger sig i et bredt felt mellem tonal tradition, europæisk modernisme, folkemusik, populærmusik, jazz og rock.

Den Danske Strygekvartet har netop

fejret sit 10 års jubilæum. De har bl.a. udgivet Carl Nielsens samlede strygekvartetter.

Program: Thomas Agerfeldt Olesen: *Liebesbriefe*; Finn Savery: *Ukendt titel*; Carl Nielsen: *Strygekvartet* nr. 4, F-dur, opus 44; Franz Schubert: *Strygekvartet*, d-mol, D 810, *Der Tod und das Mädchen*.

Carl Nielsen i Diamanten

lørdag 5. november 2011

I forbindelse med det 5. internationale Carl Nielsen symposium på Det Kongelige Bibliotek inviteredes på koncert leveret af morgendagens musikere, som tilsammen udgør *Nielsen Winds*. De spillede bl.a. Nielsens kendte blæserkvintet.

Bag *Nielsen Winds* er fem fremadstormende unge musikere, der studerer på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium.

Ensemblets medlemmer er blevet særligt sammensat af træblæserprofessor og oboist i DiamantEnsemblet, Max Artved. *Nielsen Winds* har både givet koncerter i Danmark og i udlandet, fx repræsenterede ensemblet Danmark ved et arrangement i Scandinavia House i New York i 2011.

Trondheim Solisterne

Internationalt gæstespil

lørdag 19. november 2011

Trondheim Solisterne har siden deres grundlæggelse i 1988 udviklet sig til et kammerorkester med internationalt renommé og en stærk og entusiastisk spilleglæde. Her kunne de høres med akkordeonsolisten Frode Haltli i førsteopførelsen af danske Bent Sørensens akkordeonkoncert og med musik af Grieg og Tjajkovskij.

Programmet var en blanding af meget populære nordiske og russiske toner: Griegs *Holberg-suite* og Tjajkovskijs *Strygerserenade* – og den danske 1. opførelse

af Bent Sørensens *It is Pain Flowing Down Slowly on a White Wall* for soloakkordeon og strygere.

Blue Notes: DiamantEnsemblet & Jørgen Emborg

tirsdag 22. november 2011

Max Artved, obo

Jørgen Emborg, klaver

Malene Mortensen, vokal

DiamantEnsemblet

Jazzmusik betyder meget for DiamantEnsemblets leder Max Artved, og han har arbejdet tæt sammen med jazzpianisten Jørgen Emborg. Det kom der i efteråret 2011 en ny cd ud af med titlen *Unfaithful*.

Cd'en rummer det, de to musikere selv kalder en form for cross over-musik – af bl.a. Carl Nielsen, J.S. Bach og af Jørgen Emborg selv.

Ved koncerten præsenterede de to musikere dels numre fra cd'en, dels musik, der passer til lejligheden og til ensemblet.

Program: Musik af Carl Nielsen, J.S. Bach, Jørgen Emborg m.fl. samt danske sange.

DiamantEnsemblets sponsorer:

Siemens, Knud Højgaards Fond, Beckett-Fonden og Oticon Fonden. Mediepartner: DR P2.

Internationalt gæstespil i Diamanten:

Tokyo Strygekvartet

tirsdag 29. november 2011

Tokyo Strygekvartet er kendt for deres afstemte sammenspil og perfekte artikulation. Den spiller på fire Stradivarius-instrumenter som den eneste i verden.

August Klöber: Beethoven 1818.

Beethoven har været en fast følgesvend gennem hele kvartetens levetid, og de har bl.a. tidligere opført alle Beethovens strygekvartetter. Og ved sidste års cd-udgivelse var det igen Beethovens strygekvartetter, der var i centrum. Derfor var det oplagt, at hans Strygekvartet, opus 131 var på programmet.

Program: Haydn: *Strygekvartet G-dur*, opus 64 nr. 4; Hindemith: *Strygekvartet nr. 4*, opus 22; Beethoven: *Strygekvartet, cis-mol*, opus 131.

Temakonzert

Kunzens Vinhøsten

tirsdag 6. december 2011

Liedkompagniet

Christian Westergaard, klaver

Den tyske komponist Friedrich Ludwig Æmilius Kunzen (1761-1817) arbejdede i store dele af sit liv i København; han huskes især for operaen *Holger Danske*, med tekst af Jens Baggesen.

Operaen blev i midten af 1990'erne indspillet af Dacapo Records og efterfølgende sat op på Det Kongelige Teater.

Nogle år efter at Kunzen havde komponeret *Holger Danske* og havde været udenlands, kom han tilbage til Danmark i 1795 for at overtage pladsen som kapelmester for Det Kongelige Kapel. Året efter reviderede han et af de stykker, han havde skrevet under sit udenlandsophold, nemlig *Vinhøsten* – eller *Hvem fører Bruden hjem? Et Syngestykke i tre Akter*.

Liedkompagniets oplagte sangere sang uddrag derfra.

Temakonzerten var tilrettelagt i samarbejde med Kunzen-specialisten, professor emer., dr.phil. Heinrich Schwab, Københavns og Kiels universiteter.

Frits Petzholdts maleri Isola Farnese ved det gamle Veji, 1835.

Erhvervelser

Håndskriftsafdelingen

Petzholdt

Håndskriftafdelingens samling af skitsebøger er nu blevet suppleret med tre skitsebøger af den kendte landskabmaler Frits Petzholdt (1805-38). Skitsebøgerne er rigt illustreret med originale tegninger og akvareller med motiver fra Rom, Capri og Napoli-bugten fra en rejse i midten af 1830'erne, hvor han i øvrigt mødte H.C. Andersen, og hvoraf nogle senere blev udmøntet i kendte malerier, herunder "Isola Farnese ved det gamle Veji" (1835).

Palle Nielsens efterladte papirer

Grafikeren Palle Nielsen (1920-2000) var en af Danmarks mest kendte kunstnere i det 20. århundrede med sine tuschtegninger og grafik. Han uddannede sig bl.a. på Kunstakademiet under Aksel Jørgensen og havde en omfattende udstillingsvirksomhed såvel i Danmark som i udlandet. Palle Nielsen er især kendt for serier med træ- og linoleumssnit af skikkelser og landskaber fra den moderne storby i dramatiske og poetiske billeder i sort-hvid.

Palle Nielsens efterladte papirer blev doneret til Det Kongelige Bibliotek i 2010 og den omfattende samling er nu ordnet og registreret, så den kan benyttes på læsesalen i Center for Manuskripter & Boghistorie – i en årrække dog kun efter forud indhentet skriftlig tilladelse.

Ud over en stor brevsamling og dagbogsoptegnelser er der talrige sagsmapper, der dokumenterer Palle Nielsens kunstneriske virksomhed, samt – og ikke mindst – en stor samling af skitseblokke og udkast til hans kendte serier.

Gustav Wied

På Bruun Rasmussens sidst afholdte netauktion var der bl.a. en række papirer udbudt fra en inkarneret Gustav Wied-samler. Af disse erhvervede Håndskriftafdelingen bl.a. en række karikaturer af Gustav Wied fra datidige aviser og tidsskrifter, manuskript til en "Julesang", ca. 1873, manuskript til prosastykket "Amerikanske Interiører. I. Et Besøg", manuskript til digtet "Maj. En Foraarsstemning af Gustav", dat. 9. 4. 1878, manuskript til digtet "Til min Schøster 20. April 97", "Digt og Virkelighed. Livserindringer". Kap. I-X + XXI af førstetrykket af *Berlingske Tidendes* aftenudgave. Dertil et anonymt tryk med titlen "Den uforglemmelige 6te Februar 1892. Til Hr. Wied fra en Kvinde der trods alt endnu tror paa Dem som Digter".

Blandt andre

nyerhvervelser kan nævnes maleren Lauritz Tuxens almanak med indførsler og tegninger fra et ophold på 8 uger i Skt. Petersborg i 1898. Opholdet var led i en større rejse i Europa, hvor Tuxen portrætterede prominente kongelige familier, fra den russiske Zar-familie i øst til Dronning Victoria og hendes familie i vest.

Kort- og Billedafdelingen

Det Kongelige Bibliotek ejer en af Nord-europas største daguerreotypisamlinger. Der indkøbes løbende nye til samlingen. Nyindkøbte daguerreotypier kan ses i *Kunstindeks Danmark*. Tidligere indkøbte daguerreotypier i REX.

Af andre erhvervelser kan nævnes John R. Johnsens samling af fotografier af dansk erhverv og industri. Fotografierne er optaget i perioden 1978-2000 for Udenrigsministeriet, Statens Seruminstitut, NovoNordisk m.fl. Nogle fotografier optræder i numre af *Denmark Review* fra 1987-2000 og *Focus Denmark* i begyndelsen af 2000-årene. Samlingen indeholder også billeder af forskellige historiske begivenheder, af statslige og kommunale institutioner og af kulturelle arrangementer.

Musik- og Teaterafdelingen

Bent Lorentzen

En stor samling originalpartiturer, skitser og personlige papirer fra komponisten Bent Lorentzen (f. 1935), fra ca. 1980-2003.

Samlingen afspejler dels Bent Lorentzens pertentlighed: de renskrevede noder er utroligt fine og smukke og der er til mange af værkerne gemt en opgørelse over tidsforbrug, korrespondance omkring værket, notater fra tilblivelsesprocessen og skitser.

Samlingen viser også Bent Lorentzens trang til at eksperimentere: Besætningerne spænder vidt, lige fra de traditionelle over dem, der involverer elektronisk musik, til de mere specielle, f.eks. lejlighedsværkerne til årtusindskiftet for Københavns kirkeklokker og Ebeltoft 700 års-købstadsjubæum for alt hvad der kan opdrives af

lydgivere i Ebeltoft: ambulancesirener, fregatkanoner, tågehorn, færgehorn, duer ad lib. m.m.

De personlige papirer er overgået til Håndskriftsafdelingen med en klausulering på 10 år. Noderne kan bestilles til læsesal via REX.

Lars Hegaards samling

Lars Hegaard er født i 1950. I 1969 blev han optaget på Det Fynske Musikkonservatorium i Odense, hvor han studerede guitar med Ingolf Olsen som lærer. Hegaard tog diplomeksamen som guitarist i 1973 og som musikpædagog i 1977. I 1980 bestod Hegaard eksamen i komposition efter at have studeret hos Niels Viggo Bentzon og Ib Nørholm.

Den omfattende samling af Hegaards autografer, som biblioteket har modtaget, giver et indtryk af de mange genrer, som Hegaards værker repræsenterer. Den viser også den store interesse og åbenhed hos periodens danske komponister over for den europæiske avantgarde. Desuden – og vigtigst – viser samlingen Hegaards personlige udtryksform, som den er blevet udviklet og fornyet i mere end fire årtier.

Gustav Wincklers arkiv

Gustav Winckler (1925-1979) var en af Danmarks mest populære og produktive grammofonkunstnere fra begyndelsen af 1950'erne til sin død ved en tragisk bilulykke i 1979. Derudover var han fra slutningen af 1950'erne en central person i den danske musikindustri takket være sin position som ansvarlig for populærmusikken på pladeselskabet Sonet og ikke mindst som musikforlægger.

Gustav Winckler repræsenterede – og personificerede nærmest – den traditionelle dansksprogede populærmusik, som

op gennem 1960'erne blev udfordret voldsomt af de nye toner, sprog, praksisser og forestillinger om musik, som strømmede ind over landet fra England og USA. Som musikforlægger og producer var han også involveret i andre grene af den danske populærmusik, bl.a. den dansksprogede folkscene, som var meget stor i anden halvdel af 1960'erne.

Arkivet består af en meget stor mængde noder, manuskripter, forretningspapirer og indspilninger, som samlet udgør en hidtil uset kilde til at studere et vigtigt kapitel i dansk populærmusikhistorie. Hovedvægten er ikke overraskende på den såkaldte refræn- og slagertradition (senere dansktop), som Winckler selv repræsenterede som sanger.

Det fremgår tydeligt, at Winckler havde endog særdeles gode forbindelser til den svenske musikforlægger og pladeselskabs-ejer Stig "Stikkan" Anderson, som blandt andet er kendt for sin rolle som "det femte ABBA-medlem". Faktisk ligner Wincklers Musikforlag i praksis Andersons danske kontor, for størstedelen af værkerne, som primært har ophav i udlandet, er formidlet via Andersons eget musikforlag.

Dertil en mængde udenlandske noder med kendte orkestres værker, som Winckler havde de danske rettigheder til. Herun-

der hører blandt andet en større del af Beach Boys, The Beatles' og The Kinks' numre.

Dette betyder dels, at Det Kongelige Bibliotek med erhvervelsen af Wincklers arkiv ikke blot har fået en unik samling, hvis man vil

studere datidens produktionsprocesser og musikindustrielle netværk, men samtidig har fået en meget stor samling populærmusikalske nodetryk, som fremstår i perfekt stand.

Nye nodemanuskripter

Svend-Ove Møller: *Du, som går ud fra den levende Gud*. Canon for blæsere og orgel. Afskrift, 1948.

Knudåge Riisager: *Børnepsalme* for 1 stemme. Autograf.

Ole Schmidt: *Sonate* for klaver, op. 6. Autograf, 1953.

Ole Schmidt: *Koncert* for klaver og kammerorkester, op. 3. Autograf, 1951.

Gustav Winckler (1925-1979), populær dansk sanger og producer.

Meld dig ind i **DIAMANT**klubben

Giv et års gavemedlemskab af **DIAMANT**klubben. Et medlemskab betyder gode tilbud på udstillinger, foredrag, koncerter og særarrangementer.

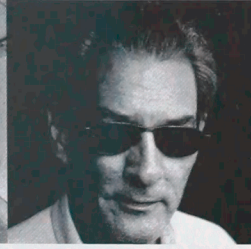
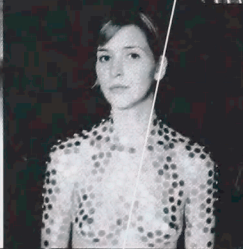
MEDLEMSPRISER

Enkelt: kr. **265.-**
 EnkeltPensionist: kr. **205.-**
 EnkeltStuderende: kr. **205.-**
 Par: kr. **370.-**
 ParPensionist: kr. **270.-**
 ParStuderende: kr. **270.-**
 Pensionist er person +65 år

MELD DIG IND I
DIAMANT
 klubben
www.densortediamant.dk

Er du allerede medlem af **DIAMANT**klubben kan du hverve et nyt medlem og modtage en hvervegave.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DIAMANTklubben
 SØREN KIERKEGAARDS PLADS 1
 1016 KØBENHAVN K • 3313 3020
WWW.DENSORTEDIAMANT.DK

Billederne repræsenterer arrangementer fra Den Sorte Diamants kulturkalender 2011 / Foto: David Balicki / Sussie Ahlburg / Peter Hove Olesen / Anni Leppälä / Visio Production / Kamilla Bryndum / Pete Souza / Edith Walzi / Karsten Bundgaard, Fotografisk Atelier, Det Kongelige Bibliotek / Einar Falur Ingólfsson / Poul Rasmussen / Bob Katzenelson / Johannes Jansson / Pernille Rosendahl, vært på X Factor, DR / Charlotta Miranda / Rasmus Weng Carlsen / Wilma Hurskainen / Gregory Crewdson / Ilmari Kalkkinen / David Hegsholt

Publikationer

Bogens Verden. Tidsskrift for litteratur og kultur. Udg. af Det Kongelige Bibliotek og Det Danske Forfatter- og Oversættercenter Hald. Red.: Bruno Svindborg (ansvh.), Jørn Erslev Andersen, Peter Q. Rannes. Årg. 93, nr. 3, 2011. ISSN 0006-5692. Ab. (4 numre à 64 sider) 475 kr. Enkelte nr. 135 kr.

Catalogue of Oriental Manuscripts, Xylographs etc. in Danish Collections. Chief editor: Stig T. Rasmussen. The Royal Library, 1966sqq.:

* Buescher, Hartmut: *Catalogue of Sanskrit Manuscripts: Early Acquisitions and the Nepal Collection.* Vol. 7: Copenhagen: NIAS & The Royal Library, 2011. xxii, 263 s. Ill. ISBN 978-87-7694-077-5.

Croquis 1875-2011. Redigeret af Claus Seidel og Pelle Sadolin. Museet for Dansk Blandtegnning: Det Kongelige bibliotek, 2011. 136 s. Ill. ISBN 978-87-7023-084-1. Kr. 129,-

Diamanten. Kulturblad fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lise Bach Hansen (ansvh.). 7. årg., nr. 3. 2011. 24 s. Ill. ISSN 1399-6142. Kr. 20,-

Gratis for medlemmer af Diamantklubben – Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Det Kongelige Bibliotek: Årsberetning 2010. Red. af Lone Ømann. [2011]. 233 s. Ill. ISBN: 978-87-7023-081-0. ISSN 0909-9093. Gratis. Også på web-adr.: <www.kb.dk/da/kb/aarsberetning/index>

Magasin fra Det Kongelige Bibliotek. Red.: Lotte Philipson. 24. årg. nr. 3. 2011. 80 s. Ill. ISSN 0905-5533. Kr. 125,- (abonnement), kr. 50,- (løssalg).

Gratis for medlemmer af Diamantklubben – Det Kongelige Biblioteks Kulturklub.

Nyhedsbrev fra Det Humanistiske Fakultetsbibliotek 2011:3. Elektronisk nyhedsbrev. *Nyhedsbrev fra Det Humanistiske Fakultetsbibliotek* findes via adressen <www.kb.dk/da/kub/fag/hum/>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra Håndskriftafdelingen [sommer, september, november 2011]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer ti gange om året (jan.-juni, sept.-dec.). *Nyhedsbrev fra Håndskriftafdelingen* findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra Kort- og Billedafdelingen Billedsamlingen [august 2011]. *Nyhedsbrev fra Kort- og Billedafdelingen* findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra KulturPerler [september 2011]. Elektronisk nyhedsbrev, findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Nyhedsbrev fra Musik- og Teaterafdelingen [august 2011]. Elektronisk nyhedsbrev, der udkommer hver anden måned. *Nyhedsbrev fra Musik- og Teaterafdelingen* findes via Nyheder på adressen <www.kb.dk>, hvorfra der også er mulighed for at tegne abonnement. Gratis.

Studia Musicologica Regionis Balticae. Vol. I. Herausgegeben von Ole Kongsted. København: Capella Hafniensis Editions in Zusammenarbeit mit der Königlichen Bibliothek, Kopenhagen, 2011. 304 s. Ill. ISBN 978-87-994281-0-6.

Virtual visits to lost libraries: Reconstruction of and access to dispersed collections. Papers presented on 5 November 2010 at the CERL Seminar hosted by the Royal Library of Denmark, Copenhagen. Edited by Ivan Boserup and David J. Shaw. London: Consortium of European Research Libraries, 2011. viii, 171 pp. Ill. (*CERL Papers XI*) ISBN 978-0-9569996-0-3

Forsiden: *Prospect Das Könige residentz schlos Christiansborg in Copenhagen*. Frederik den femtes atlas. 1740. - Det første Christiansborg, opført 1731-1745. Det pompøse rokokslot rummede et hof på ca. 1000 personer og var dengang det største slot i Nordeuropa med sine 348 sale og gemakker. Slottet nedbrændte i 1794; kun ridebaneanlægget overlevede.

Det andet Christiansborg, i klassicistisk stil, stod færdigt i 1828. Det er et enkelt og beskedent slot, uden tårn, hvilket svarede til landets fattigdom efter Napoleonskrigene, og er tegnet af C.F. Hansen. Det nedbrændte i 1884. Det er i dette Christiansborg, at overgangen fra enevælde til folkestyre fandt sted.

Det nuværende Christiansborg, i nybarok, blev taget i brug i 1928. Dets tunge og solide udtryk understreger slottets betydning som rigets politiske midtpunkt. Arkitekten var Thorvald Jørgensen. Foto: Svend Türck.

Bagsiden: Semesterstartfesten i *Students Only!*, Det Kongelige Biblioteks studenterklub, fandt sted 16. september 2011. NABIHA, TARAGANA PYJARAMA og RUMPISTOL spillede live, MIKE SHERIDAN optrådte med et dj-set og STEEN JØRGENSEN og KIDD læste rumi-digte. En spektakulær total-oplevelse af musik, visuals og poesi for byens studerende. Foto: Det Konge-

